

Божко Інна,

учитель-методист, учитель образотворчого мистецтва,

Фастівська школа народної майстерності

Фастівської міської ради,

м. Фастів, Україна

bozhko_inna@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТЕМАТИЧНОЇ ПЕДРАДИ ПРО АДАПТАЦІЮ

***Анотація.** У статті розглядаються питання наступності в навчанні учнів 1-х, 5-х і 10-х класів під час адаптаційного переходу.*

***Ключові слова:** адаптаційний період, наступність між рівнями освіти, моніторинг адаптації, суміжні рівні освіти.*

***Annotation.** The article examines the issues of continuity in the education of students of grades 1, 5, and 10 during the adaptation transition.*

***Key words:** adaptation period, continuity between levels of education, monitoring of adaptation, adjacent levels of education.*

Вступ. Питання наступності в навчанні завжди постає, коли діти переходять на вищі освітні ланки. Аби в учнів 1-х, 5-х і 10-х класів не було «американських гірок» під час адаптаційного переходу на інші навчальні рівні - з педагогами слід окреслити єдині підходи в наступності. Зробити це рекомендується на педагогічній раді.

Мета статті – надання рекомендацій щодо єдиних підходів у навчанні учнів 1-х, 5-х і 10-х класів під час адаптаційного переходу на інші навчальні рівні.

Результати дослідження. Проведення даного тематичного дослідження відбувалось на основі досягнутих результатів відомих українських науковців, молодих вчених та обдарованих особистостей [1 - 4].

Під час адаптаційного періоду учні перших, п'ятих і десятих класів здебільшого дезорганізовані, не завжди дисципліновані, зі зниженою самооцінкою і високим рівнем ситуативної тривожності. Це означає, що їм складно адаптуватися до нових умов організації освітнього процесу.

Аби мінімізувати негативні прояви адаптації в школі, слід вести цілеспрямовану роботу. Доцільно спрямувати її на те, щоб забезпечити **наступність між рівнями освіти:**

- дошкільним і початковим;
- початковим та основним;
- основним і середнім.

Завдяки моніторингу адаптації учнів виявляться проблеми наступності між рівнями освіти. У першій половині семестру необхідно провести перший етап моніторингу адаптації. Слід проаналізувати проміжні результати моніторингу та підбити його підсумки на малій педраді.

За результатами моніторингу адаптації необхідно запланувати та провести педраду (табл. 1).

А також пропонуємо орієнтовний план підготовки до педради щодо проблем наступності в навчанні (табл. 2).

Рекомендується запросити на тематичну педраду з адаптації таких **фахівців**, як-от:

- практичного психолога;
- соціального педагога;
- класних керівників і вчителів, які працюють у 1-х, 5-х та 10-х класах.

Також у педраді можуть взяти участь учителі тих **суміжних рівнів освіти**, де ви виявили проблеми в навчанні та вихованні учнів. Спільно з колегами необхідно обговорити результати моніторингу.

**План тематичної педради
«Проблеми забезпечення наступності між рівнями освіти»**

Зміст етапів	Час	Відповідальний
ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП		
1. Голова педради озвучує порядок денний педради та регламент роботи	5 хв	Голова педради
ЗМІСТОВИЙ ЕТАП		
<p>1. Заступник директора з НВР розповідає про підсумки тематичної перевірки «Перші освітні результати учнів 1-х, 5-х та 10-х класів».</p> <p>2. Учителі початкових класів і вчителі-предметники, які працюють у 5-х та 10-х класах, обмінюються думками про актуальну ситуацію в класах.</p> <p>3. Учасники педради працюють у малих групах до шести осіб, щоб проаналізувати проблеми наступності навчання й виховання та знайти шляхи їх розв'язання:</p> <p>3.1. Голова педради пропонує учасникам по черзі називати проблеми переходу учнів до 1-го, 5-го та 10-го класів. Усі проблеми фіксують на фліпчарті чи дошці. Мозковий штурм закінчується, коли проблеми почнуть повторюватися або паузи у висловлюваннях стануть надто довгими.</p> <p>3.2. Педагоги виконують вправу «П'ять чому». Необхідно записати проблему та відповісти на запитання «Чому так відбувається?». Учасники записують відповідь і знову запитують себе «Чому?». Пройшовши кроки п'ять разів, учасники дістаються до суті проблеми та знаходять шляхи її розв'язання.</p> <p>Приклад.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Є проблема — п'ятикласники часто не виконують домашні завдання. <p>Чому?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Багато учнів не записують домашні завдання на уроці. Чому? • Інколи домашні завдання складні для сприйняття на слух, і учні не знають, як записати. Чому? • Учитель не демонструє на дошці, як треба записати домашнє завдання. <p>Чому?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учителі не надають цьому етапу уроку значення. Чому? • Педагоги не зважають на вікові особливості вчорашніх учнів початкової школи <p>3.3. Учасники працюють у групах і пропонують щонайменше три способи розв'язання проблеми.</p> <p>4. Практичний психолог розповідає про результати діагностики «Психологічні особливості учнів 1-х, 5-х та 10-х класів і проблеми адаптації».</p> <p>5. Учасники пропонують рекомендації, щоб підвищити результати учнів 1-х, 5-х та 10-х класів. Працюють у групах. Рекомендації пишуть на аркушах фліпчарту чи готують презентацію результатів роботи. Потім кожна група виступає</p>	80 хв	Голова педради, педагогічні працівники, які аналізували якість освіти та відвідували уроки вчителів, а також готували соціальні паспорти класів
ПІДСУМКОВИЙ ЕТАП		
<p>1. Голова озвучує проєкт рішення педради.</p> <p>2. Учасники педради шляхом голосування приймають чи відхиляють рішення.</p> <p>3. Група коригує проєкт рішення за підсумками голосування відповідно до пропозицій учителів.</p> <p>4. Голова проводить повторне голосування.</p> <p>5. Секретар вносить до протоколу педради остаточний текст рішення педради.</p> <p>6. Голова педради інформує про завершення роботи педради</p>	10 хв	Голова педради

**План заходів для забезпечення наступності між рівнями освіти
під час адаптаційного періоду**

№	Зміст заходів	Терміни	Відповідальні
1	Взаємовідвідування уроків у 4-х та 5-х, 9-х та 10-х класах вчителями початкової загальної та основної загальної освіти, щоб виробити єдині педагогічні вимоги	Жовтень	Кондратенко Д.М., голова МО вчителів початкових класів, Воронько С.П., голова МО класних керівників
2	Проведення відкритих уроків у 1-х, 5-х та 10-х класах, щоб вивчити ступінь адаптації учнів	Жовтень	Учителі початкових класів, учителі- предметники
3	Моніторинг соціальної адаптації учнів 1-х, 5-х та 10-х класів	До 14.10.2024	Архипенко Г.Т., практичний психолог
4	Ознайомлення батьків з особливостями адаптаційного періоду учнів 1-го, 5-го та 10-го класів, зі змістом і методами навчання, із системою вимог до учнів 1-го, 5-го та 10-го класів, з цілями та завданнями роботи щодо наступності між рівнями освіти	11.10.2024	Мазуревич О.К., заступник директора з НВР
5	Написання пам'ятки для батьків про психологічні особливості адаптаційного періоду учнів 1-х, 5-х та 10-х класів	До 14.10.2024	Архипенко Г.Т., практичний психолог
6	Анкетування батьків (законних представників), щоб визначити коло проблем і пропозицій	10.10.2024	Класні керівники 1-х, 5-х та 10-х класів
7	Аналіз результатів стартових діагностичних робіт у 1-х, 5-х та 10-х класах	11.10.2024	Мазуревич О.К., заступник директора з НВР
8	Анкетування учнів 1-х, 5-х та 10-х класів, щоб визначити рівень комфортності учнів під час переходу на початковий, основний, середній рівні. Вивчення емоційно-психологічного клімату в класному колективі	10.10.2024	Архипенко Г.Т., практичний психолог
9	Проведення спільного засідання шкільного методичного об'єднання вчителів початкових класів і вчителів-предметників, які працюють у 5-х та 10-х класах, щоб виробити єдині вимоги до учнів	18.10.2024	Голови методичних об'єднань
10	Виявлення та запобігання перевантаженню учнів домашніми завданнями. Хронометраж домашніх завдань	Жовтень	Мазуревич О.К., заступник директора з НВР
11	Перевірка виставлення оцінок у класний журнал, електронний журнал, щоденники учнів, ознайомлення з культурою ведення учнями зошитів і щоденників	Жовтень	Мазуревич О.К., заступник директора з НВР

Рекомендується проаналізувати труднощі, які зазнають учні під час адаптації, і обговорити з педагогами способи їх скоригувати.

Висновки. Отже, рекомендується організувати роботу педагогічного колективу у вересні-жовтні так, аби адаптаційний період і в учнів 1-х, 5-х та 10-х класів, і в учителів був м'яким і не стресовим.

Рекомендується проаналізувати труднощі, які зазнають учні під час адаптації, а також обов'язково обговорити з педагогами способи їх коригування.

Необхідно бути уважними до проблем наступності, розв'язувати слід їх оперативно та виважено.

Список використаних джерел

1. Адаптація дитини до школи / упоряд. С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. К.: Мікрос-СВС, 2003. 111 с.

2. Бабич О. Психолого-педагогічний супровід процесу адаптації учнів 5-го класу. *Сучасна школа України*. Вип. 4 (232), 2011. С. 33-44.

3. Швець Т. Старший шкільний вік як сенситивний період для розвитку соціально-особистісної компетентності. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Педагогічні науки*. 2023. № 1 (54). С. 43 – 50. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/pedagogy/article/view/2542/3006> (дата звернення: 29.02.2024).

4. Якименко А.С. Психологічні особливості соціально-психологічної адаптації у середньому та старшому шкільному віці. *Соціологія. Психологія. Соціальні комунікації : Збірка наукових праць студентів*. Вип. 6, 2013. С. 172-177.